

Besluit kenmerk 147811 / 147812

Besluit legger waterstaatswerken 2023 Waterschap De Dommel

Het dagelijks bestuur van Waterschap De Dommel besluit in gevolge artikel 5.1 van de Waterwet (artikel 2.39, eerste lid van de Omgevingswet) en artikel 78, lid 2 van de Waterschapswet:

- Vast te stellen de legger waterstaatswerken 2023 welke omvat kaartbladen, afmetingen en profielschetsen, overeenkomstig de bij dit besluit behorende digitale gegevensbestanden:

686 kaartbladen, afgesloten en gedateerd op 17 oktober 2023, genaamd:

Legger_waterstaatswerken_vastgesteld_KAARTBLAD.pdf

1 overzichtskaart, afgesloten en gedateerd op 17 oktober 2023, genaamd:

Legger_waterstaatswerken_vastgesteld_overzichtskaart.pdf

Leggerboek 1, afgesloten en gedateerd op 17 oktober 2023, genaamd:

Legger_waterstaatswerken_vastgesteld_leggerboek1_afmetingen.pdf

Leggerboek 2, afgesloten en gedateerd op 17 oktober 2023, genaamd:

Legger_waterstaatswerken_vastgesteld_leggerboek2_profielschetsen.pdf

- Vast te stellen de nota van inspraak ontwerp legger waterstaatswerken 2023 Waterschap De Dommel;
- In te trekken de legger waterstaatswerken 2021;
- Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking.

Vastgesteld op 17 oktober 2023

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur,

E. de Ridder

H.J. Kielenstijn

watergraaf

secretaris

Besluit kenmerk 147811 / 147812

Dagelijks Bestuur d.d. 17 oktober 2023

Toelichting Legger waterstaatswerken 2023 Waterschap De Dommel

1. Inleiding

Waterschap De Dommel is wettelijk verplicht om een legger te hebben met alle waterstaatswerken in ons beheergebied. De legger is een juridisch instrument waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken en bijbehorende zonering naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen, wat de functie is én op wie de onderhoudsplicht en verplichting rust.

Een legger onder de Waterwet kan blijven bestaan als legger onder de Omgevingswet. Maar dat geldt niet voor het deel van de legger dat gaat over de ligging van een eventuele beschermingszone. Dit volgt uit artikel 4.59 van de Invoeringswet Omgevingswet. Onder de Omgevingswet kan een legger geen beschermingszone meer vastleggen of wijzigen. Die zones gaan als beperkingengebied deel uitmaken van de waterschapsverordening. Het waterschap bepaalt zelf wanneer het de legger aanpast. Een van de aanleidingen hiervoor is de afronding van projecten met wijzigingen aan waterstaatswerken en het verlenen van vergunningen. Het waterschap wijzigt de legger in de praktijk om de 1 of 2 jaar.

2. Waterstaatswerken in de legger

Waterschap De Dommel neemt in de legger alle waterstaatswerken op die van belang zijn voor het functioneren van het watersysteem in het beheergebied van De Dommel. Er zijn vele soorten waterstaatswerken, die onderverdeeld zijn in vier categorieën, te weten: oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden, waterkeringen of ondersteunende kunstwerken.

Tabel: Waterstaatswerken in de legger van De Dommel

Oppervlaktewaterlichamen	A-wateren, B-wateren, beschermingszones en profielen van vrije ruimte
Bergingsgebieden	Regionale waterberging: natuurlijke overstromingsgebieden en gestuurde bergingsgebieden
Waterkeringen	Regionale keringen en Overige keringen, beschermingszones langs regionale keringen

Ondersteunende kunstwerken	Stuw, vistrap, duiker, sifon, inlaatduiker, gemaal, waterkerende constructie etc.
----------------------------	---

De legger bestaat uit twee delen die elkaar aanvullen: de leggetekst (het tekstuele deel), en de digitale verbeelding, ook wel leggerkaart genoemd. De leggerkaart is een interactieve omgeving die geografische kaarten, profielen, vlakken en tabellen omvat waarin worden ontsloten:

- Waterstaatswerken en ondersteunende kunstwerken naar ligging, vorm en afmeting, alsmede de daaraan grenzende beschermingszones en profielen van vrije ruimte;
- Onderhoudsplichtigen en onderhoudsverplichtingen.

3. Werkings- en beperkingengebieden

Onder de huidige wetgeving (Waterwet en Waterschapswet) wordt de juridische basis voor regulering (vergunningplicht, algemene regels) gevormd door de Keur en de legger. Een activiteit is bijvoorbeeld vergunningplichtig, omdat deze plaatsvindt in de beschermingszone langs een a-water. Beschermingszones volgen uit de legger. Ook de insteek, ter bepaling van de plaats waar een beschermingszone begint, is vastgelegd in de legger. Vanuit de Keur bezien, hebben de insteek en beschermingszones een formele, juridisch bindende werking.

Na invoering van de Omgevingswet kennen we werkingsgebieden als onderdeel van de Waterschapsverordening. Dat zijn vlakken (gebieden) aangewezen op kaart, waar bepaalde regels uit die verordening gelden. Deze vlakken hebben juridische status en zijn daardoor bindend.¹

Onder de Omgevingswet kan een legger geen beschermingszone meer vastleggen of wijzigen. Die zones gaan als beperkingengebied deel uitmaken van de waterschapsverordening.

4. Oppervlaktewaterlichamen

In de legger zijn van alle oppervlaktewaterlichamen waarvan de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant dat voorschrijft, dwarsprofielen opgenomen. Deze worden in de legger vastgelegd door middel van een vijftal punten, namelijk:

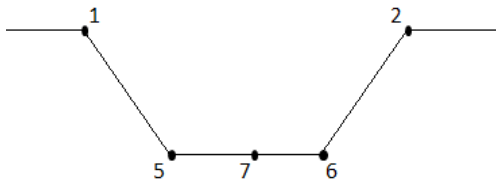
- linker insteek (1)

---

¹ De introductie van een vlakvormige elementen in de legger, vraagt ook om een nadere duiding van het begrip 'insteek'. Technisch kan dit begrip worden omschreven als 'het punt waarop de snijlijn van het bovenwatertalud van het oppervlaktewaterlichaam en de snijlijn van het aangrenzende maaiveld, elkaar raken'. Veel vlakken zijn afgeleid van dit punt.

De nieuwe waterloopvlakken zijn gebaseerd op de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Deze vlakken representeren de actuele situatie in het veld, zoals die is afgeleid van de meest recente luchtfoto's en het Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN). De vlakken worden bepaald op basis van een visuele interpretatie van de overgang van oever (ondersteunend waterdeel) naar het maaiveld (droge landdeel). Dit komt begripsmatig overeen met het begrip 'insteek' zoals traditioneel wordt gehanteerd bij de weergave van de dwarsprofielen in de legger. Het betreft in de BGT echter de bestaande situatie en niet de normatieve situatie. Omdat we te maken hebben met dynamische bodemstructuren kan de huidige situatie afwijken van de normatieve situatie. Bovendien hanteert de BGT een meettolerantie van 50 cm.

- rechter insteek (2)
- linker teen (5)
- rechter teen (6)
- as bodem (7)

Omwille van de praktische toepasbaarheid is in de dwarsprofielen per punt met 2 cijfers achter de komma aangegeven wat de NAP hoogte is. Uitzondering is het geval waarbij het getal achter de komma 00 is, bijvoorbeeld 7,00. In dat geval wordt uitsluitend het getal voor de komma vermeld. Voorts is dit het geval bij getallen waarbij alleen het tweede cijfer achter de komma 0 is. Bijvoorbeeld: 7,80 wordt weergegeven als 7,8.

Per dwarsprofiel is *indicatief* het profiel/de profielvorm van het oppervlaktewaterlichaam opgenomen. Deze keuze brengt met zich mee, dat alleen de hierboven genoemde vijf punten normatief zijn voor de toepassing van de legger en dat daarvan de rechten en plichten vanuit de Keur worden afgeleid. Het indicatieve profiel is dan ook juridisch niet-bindend, maar richtinggevend voor wat betreft de vorm van het profiel. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de in de bijlage opgenomen vijf standaardprofielen.

Bij de beantwoording van de vraag of een (gedeelte) van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan wat de legger daaromtrent bepaalt, zal het waterschap artikel 2.1 van de Waterwet betrekken.²

Uitgaande van de vijf bovenomschreven punten zal het waterschap, in geval van een knelpunt met betrekking tot de waterhuishouding, beoordelen of het betreffende oppervlaktewaterlichaam functioneert in overeenstemming met het bepaalde in artikel 2.1 van de Waterwet. Het waterschap houdt daarbij rekening met het indicatieve profiel, de functie van het oppervlaktewaterlichaam en de waterhuishoudkundige situatie ter plaatse.

4.1 Indeling oppervlaktewateren

De categorisering van oppervlaktewaterlichamen vindt zijn grondslag in de Verordening water Noord-Brabant (hierna Verordening). Hierin staat ook de mogelijkheid tot vrijstelling van leggerverplichtingen voor vrij meanderende A-wateren met betrekking tot de omschrijving van de vorm en afmeting van watergangen.

A- wateren

Oppervlaktewaterlichamen met een debiet van 30 l/s of meer zijn categorie A oppervlaktewaterlichamen (= A-water). De belangrijkste factor om het verschil in status te definiëren is het minimale debiet dat door een A water stroomt onder maatgevende omstandigheden (= de afvoer die minimaal één à twee maal per jaar voorkomt). Hierbij is er een duidelijke relatie met de eisen die aan het watersysteem worden gesteld op basis van de vastgestelde hydraulische randvoorwaarden van het waterschap. Daarnaast is de

² Artikel 2.1 Waterwet

1. De toepassing van deze wet is gericht op:
  - a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
  - b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
  - c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

² De toepassing van deze wet is mede gericht op andere doelstellingen dan genoemd in het eerste lid, voor zover dat elders in deze wet is bepaald.

grens die hier wordt aangehouden ook bij andere waterschappen met een vergelijkbaar beheergebied gebruikelijk en sluit dit aan bij de Verordening Water Noord-Brabant. Ook de in A-water aanwezige waterstaatswerken (kunstwerken) worden vastgelegd in de legger.

Los van het afvoercriterium kunnen watergangen ook A-water zijn vanwege een specifieke wateraanvoerfunctie of bij lozingen vanuit riooloverstorten. Ook op basis van een KRW functie inrichtingsvariant heeft een watergang een A-status.

A- wateren met een KRW functie

Voor watergangen met een KRW functie inrichtingsvariant meandering zijn in de legger geen profielen opgenomen³. In de legger werd tot nu toe voor deze wateren een uit een modelberekening verkregen waterpeil gehanteerd, behorend bij één specifieke afvoer die gemiddeld één dag per jaar voorkomt, ook wel maatgevende afvoer genoemd (de zgn. Qh). Omdat maatgevende situaties door klimaatontwikkeling veranderen, kunnen we deze in de toekomst niet meer garanderen. Bovendien is een Qh is slechts een momentopname, in een specifieke, theoretische wintersituatie, die zich moeilijk laat vertalen naar de operationele beheerpraktijk. Er is voor gekozen om de Qh te verwijderen uit de legger, voor een deel van de waterlopen heeft dit al plaatsgevonden bij de leggeraanpassing in 2018. Er wordt gewerkt aan een alternatief in de vorm van een transparant en toepasbaar beleidsinstrument. Dit geeft meer handelingsvrijheid voor het bestuur om met het complexe beheer van meanderende beken om te gaan.

A-AA-wateren

Daarnaast zijn in de legger A-wateren opgenomen met een afwijkende afvoercapaciteit (A-AA-wateren). Dit zijn watergangen met een maatgevende afvoer tussen de 10 liter/sec en 30 liter/sec en waar het waterschap als aanliggend eigenaar (aangelande) onvoldoende eigendom heeft om de onderhoudsstrook obstakelvrij te houden. Langs deze watergangen ligt een beschermingszone voor gewoon en buitengewoon onderhoud.

C-wateren

C-wateren zijn gedefinieerd in de keur⁴ als: oppervlaktewaterlichamen waarbij gebruik is gemaakt van de vrijstelling van opname in de legger uit artikel 5.2 lid 5 Interim Omgevingsverordening Noord Brabant. Over het algemeen betreft dit wateren met een afvoer van minder dan 10l/s. Uitgezonderd zijn de (semi) geïsoleerde wateren zoals meren en vennen. Deze vallen onder de B-wateren.

B-wateren

B-wateren: alle oppervlaktewaterlichamen die geen A-water of C-water zijn. Voor C-wateren waarvan door de beheerder is vastgesteld dat deze een knelpunt (kunnen) vormen voor de waterbeheersing (wateroverlastsituaties) wordt in principe geen gebruik gemaakt van de vrijstelling als bedoeld in artikel 5.2 lid 6 Interim Omgevingsverordening. Door deze als B-water op de legger te plaatsen kunnen ze worden meegenomen in de schouw.

Zandvangen

Zandvangen behoren tot de oppervlaktewaterlichamen met een A-status. Bij zandvangen wordt de ligging aangegeven door middel van de insteek en wordt het ontwerpprofiel vastgelegd. Dit profiel is nodig om als zandvang goed te kunnen functioneren, uitgaande van een gebaggerde situatie (lege zandvang).

---

³ Vrij meanderende wateren zijn in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant vrijgesteld van de in artikel 5.1 van de Waterwet bedoelde verplichtingen met betrekking tot omschrijving van de vorm en afmeting van de betreffende watergang.

⁴ Hierbij is gebruik gemaakt van de definitie in de Keur Waterschap De dommel 2015, eerste partiële herziening (2018).

Ondersteunende kunstwerken

Bij de A-wateren zijn de kenmerkende maten van ondersteunende kunstwerken opgenomen. Bij B-wateren is dit, gezien het minder grote belang van deze waterlopen, minder relevant. Informatie over de ondersteunende kunstwerken wordt weggelaten, tenzij er bijzondere redenen zijn deze te vermelden in een leggetabel of kaart.

4.2 Beschermingszones

Op basis van de legger zijn twee soorten beschermingszones vastgesteld voor A-watergangen. Er is een beschermingszone voor gewoon (jaarlijks) onderhoud. Hiervoor gelden vier onderhoudsmethodieken, waarvoor verschillende afmetingen van de beschermingszone nodig zijn. Onderhoud vanaf water kan soms zonder beschermingszone, terwijl een breedspoormachine een beschermingszone van 5 meter vraagt.

Daarnaast is er een beschermingszone voor buitengewoon onderhoud. Het gaat dan om bijzondere situaties zoals het uitbaggeren van het bodemprofiel en het herstel van taluds. Indien dit onderhoud plaats vindt vanaf het water geldt een beschermingszone van 0 meter, en indien dit niet mogelijk is geldt een beschermingszone van 5 meter.

Onder de Omgevingswet kan een legger geen beschermingszone meer vastleggen of wijzigen. Die zones gaan als beperkingengebied deel uitmaken van de waterschapsverordening.

4.3 Profiel van vrije ruimte

De waterschappen hebben de mogelijkheid om in de legger een 'profiel van vrije ruimte' bij oppervlaktewateren op te nemen, als reservering voor toekomstige verbetering of uitbreiding van het waterstaatswerk. Het in de legger gehanteerde profiel van vrije ruimte is verbonden aan de opgaven vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) voor "behoud en herstel watersystemen" en maakt onderdeel uit van de watertransitie. De profielen zijn:

- 25 meter breed aan weerszijde vanuit de insteek bij een meanderopgave;
- 10 meter breed aan weerszijde vanuit de insteek bij een opgave voor de inrichting van een natte natuurzone;
- 5 meter breed aan weerszijde vanuit de insteek bij een opgave voor de inrichting van een natuurvriendelijke oever'.

Daar waar het profiel van vrije ruimte in projectplannen nader is geconcretiseerd zal de daarin vermelde breedte worden overgenomen op de leggerkaart. Dit betreft maatwerk.

Onder de Omgevingswet kan een legger geen profiel van vrije ruimte meer vastleggen of wijzigen. Die zones gaan als beperkingengebied deel uitmaken van de waterschapsverordening.

4.4 Aanwijzing onderhoudsplichtigen

In artikel 2.1 van de keur en vanaf 1 januari 2024 in de Onderhoudsverordening Waterschap De Dommel 2024 (bij inwerkingtreding van de Omgevingswet) wordt algemeen geregeld dat degenen die zijn aangewezen als onderhoudsplichtigen in de legger, verplicht zijn tot het verrichten van gewoon of buitengewoon onderhoud, zoals beschreven is in hoofdstuk 2. Met dit artikel wordt dus de verbinding gelegd tussen de legger en de gebodsbepalingen in hoofdstuk 2 van de keur en onder de Omgevingswet hoofdstuk 2 van de onderhoudsverordening. De legger geeft aan wie onderhoudsplichtig

is, de gebodsbepalingen geven aan welk onderhoud van deze onderhoudsplichtigen wordt geëist.

Onderhoud oppervlaktewaterlichamen

De A-wateren worden over het algemeen onderhouden door of namens het waterschap zelf; dit betreft dan het buitengewoon onderhoud (baggeren) en het gewoon onderhoud zoals het maaien van de watergang. Op deze regel zijn uitzonderingen mogelijk. Indien het waterschap niet onderhoudsplichtig is, staat in de leggertabel en op de leggerkaart aangegeven bij wie de onderhoudsplicht dan wel berust.

De B-wateren worden onderhouden door de aanliggende eigenaren. Eigenaren en/of beperkt gerechtigden van percelen, waarvan de kadastrale ondergrond gescheiden is van het water door een strook grond ter breedte van 50 cm of minder, gemeten vanaf de insteek, worden ook aangemerkt als (ieder voor de helft) onderhoudsplichtig.⁵ Dit is bestendig beleid ten opzichte van de legger 2013 (herziene versie). De achterliggende reden is dat het waterschap zijn middelen vooral wil besteden aan het beheer en onderhoud van het hoofdwatersysteem.

Gewoon en buitengewoon onderhoud ondersteunende kunstwerken

De verplichting tot het schoonhouden van het doorstromingsprofiel van een kunstwerk zoals bedoeld in de Keur rust op de onderhoudsplichtige van het oppervlaktewaterlichaam waartoe het ondersteunend kunstwerk behoort, tenzij in de leggertabel van deze legger anders is bepaald.

Bouwkundig onderhoud aan ondersteunende kunstwerken

Het bouwkundig onderhoud van een werk dat is aangelegd door of vanwege een publiekrechtelijke rechtspersoon ter behartiging van zijn taken, berust bij die rechtspersoon. Bij grote werken (van Rijkswaterstaat, provincie, gemeente, waterschap, ProRail) is ervoor gekozen om de bouwkundig onderhoudsplichtige expliciet in deze legger aan te wijzen, omwille van de duidelijkheid.

Met publiekrechtelijke rechtspersoon wordt gelijkgesteld een privaatrechtelijke rechtspersoon die onder overwegende overheidsinvloed staat voor zover het de publieke taakvoering betreft (zoals bijv. ProRail waar de Staat enig aandeelhouder is).

In alle andere gevallen berust het bouwkundig onderhoud bij degene die in overwegende mate belang heeft bij de aanwezigheid en het functioneren van het werk, daaronder niet begrepen een waterstaatkundig belang. De term "degene die" maakt duidelijk dat de toepassing zich niet beperkt tot natuurlijke personen. Ook rechtspersonen of andere juridische entiteiten kunnen als onderhoudsplichtige worden aangemerkt.⁶

Gesplitste percelen

Ten aanzien van sommige waterstaatswerken is de onderhoudsplicht toegewezen aan de eigenaar van een expliciet genoemd kadastraal perceel. Indien een dergelijk perceel wordt gesplitst in twee of meer nieuwe percelen, dan worden de eigenaren van beide nieuwe percelen geacht onderhoudsplichtig te zijn als gevolg van deze legger.

---

⁵ Indien een perceel op een afstand van uiterlijk 0,5 meter is gelegen uit de insteek van een B-watergang, wordt dat perceel als aangrenzend aangemerkt. De rechtbank is van oordeel dat verweerder de hiervoor genoemde beleidskeuze in redelijkheid heeft kunnen maken en dat de beleidskeuze in het leggerbesluit van 2013 voldoende is gemotiveerd. Rechtbank Oost-Brabant, datum uitspraak 29-01-2014, datum publicatie 06-02-2014, zaaknummer AWB-134076.

⁶ Als gevolg van de hierboven genoemde hoofdregel bestaat geen noodzaak meer het bouwkundig onderhoud nog in de vergunning en/of algemene regel op te nemen; voor elk (kunst)werk volgt de bouwkundig onderhoudsplichtige uit de hoofdregel in de legger.

5. Waterkeringen

5.1 Indeling

In de legger zijn de volgende categorieën waterkeringen opgenomen:

Regionale keringen

Een regionale waterkering is een kering, niet zijnde primaire waterkering als bedoeld in de Waterwet, die als zodanig is aangewezen in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant. De functie van deze waterkeringen is om het achterliggende gebied te beschermen tegen overstromingen. De norm die voor de regionale waterkeringen in het HOWABO gebied geldt is 1/150 jaar. Buiten HOWABO is de norm 1/100 jaar. Dit betekent dat de waterkeringen een waterstand moeten kunnen keren die gemiddeld eens in de 150 jaar respectievelijk 100 jaar voorkomt.

Overige keringen

In 2016 heeft het waterschap voor het eerst een inventarisatie gemaakt van de overige keringen. De overige keringen hebben een raakvlak met het lokale watersysteem (wateroverlast). Het betreft keringen die gelegen zijn langs beekdalen, bergingsgebieden en langs kanalen die in het beheer zijn bij het waterschap.

Aan de status 'overige waterkering' zijn vanuit het Rijk of de provincie geen verplichtingen verbonden zoals een periodieke veiligheidstoetsing, welke voor primaire en regionale keringen wel verplicht is. Het waterschap kan (en moet) zelf de eisen ten aanzien van deze waterkeringen vastleggen. Logischerwijs wordt bij het ontwerp van de overige keringen wel aangesloten bij de systematiek van de regionale keringen, zij het in een lichtere vorm. Voor overige keringen zijn geen 'beschermingszones' vastgesteld.

5.2 Ligging, vorm, afmetingen en constructie

Regionale keringen

De ligging, vorm, afmetingen en constructie van de regionale waterkeringen is gebaseerd op normen voor waterveiligheid zoals vastgelegd in de Verordening.

Volgens artikel 5.1 van de Waterwet (artikel 2.39, eerste lid van de Omgevingswet) is de waterbeheerder verplicht om een legger vast te stellen waaraan waterstaatwerken (waaronder waterkeringen) qua ligging, vorm, afmetingen en constructie moeten voldoen. De hierbij te hanteren normen voor de regionale keringen zijn vastgelegd in de provinciale verordening.

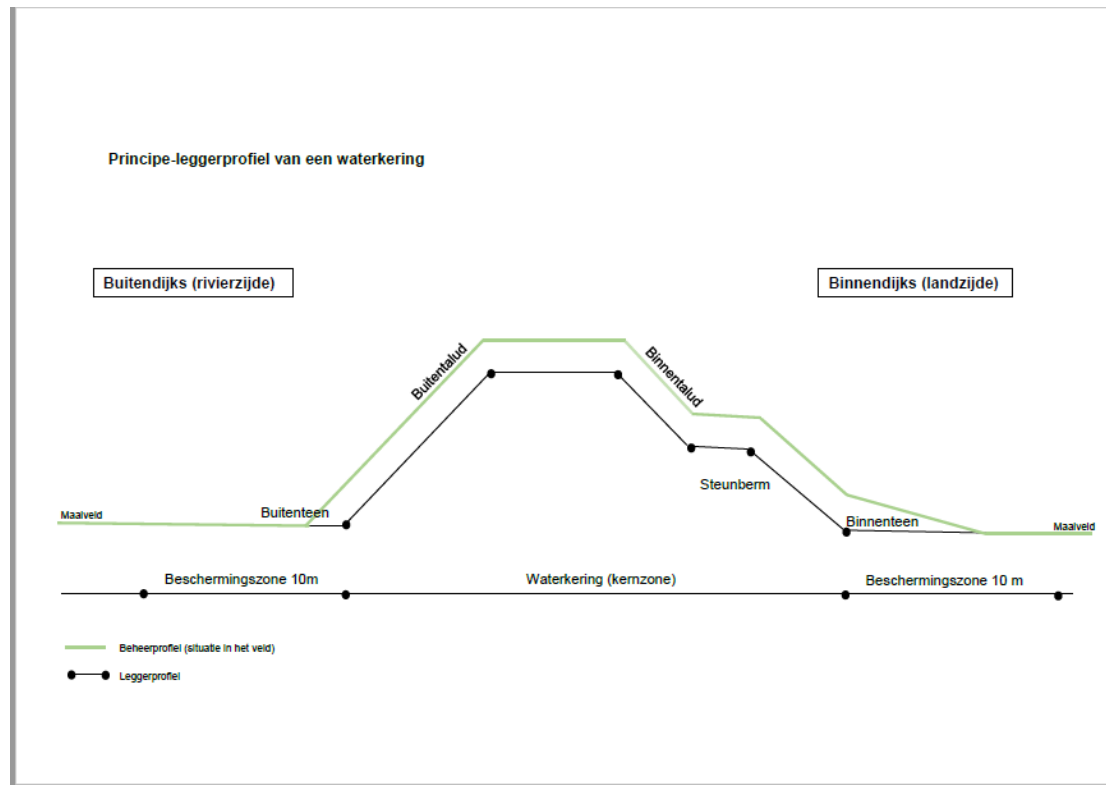
In de bij de legger horende kaarten zijn voor de regionale keringen de vereiste gegevens geografisch vastgelegd (zogenaamde 'leggerprofiel'). Daarbij zijn de vastgestelde ontwerpen van de laatste verbeteringsprojecten als uitgangspunt gehanteerd. Een en ander is weergegeven in situatietekeningen, dwarsprofielen, lengteprofielen en detailtekeningen (ondersteunende kunstwerken).

Overige keringen

Voor de overige keringen is alleen de geografische ligging vastgelegd.

In figuur 5.1 is het principe van het leggerprofiel zichtbaar gemaakt in combinatie met enkele veelgebruikte benamingen en nader gedefinieerde begrippen.

Het profiel dat voor de legger wordt gehanteerd voor de regionale waterkering is een theoretisch profiel dat minimaal nodig is om het water te kunnen keren. De ligging vorm, afmetingen en constructie van de regionale waterkeringen is gebaseerd op normen voor waterveiligheid zoals vastgelegd in de Verordening; Meestal is de dijk buiten iets groter / ruimer. We noemen dat het beheerprofiel.

Het leggerprofiel is opgebouwd uit een buitentalud (waterzijde), een kruin, en een binnentalud en eventueel een stabiliteitsberm. Ook die gronden direct naast het dijklichaam die nodig zijn om deze veilig en stabiel te houden behoren hiertoe. Deze zone wordt de beschermingszone genoemd en kan variëren afhankelijk van de lokale omstandigheden

5.3 Werkingsgebied en beperkingengebied.

In deze legger zijn de volgende zoneringen vastgelegd:

1. Waterkering: de zone van buitenteen tot binnen teen van de waterkering;
2. Beschermingszones.

Werkingsgebied waterkering

Dit is de ruimte begrensd door de eigenlijke waterkering. Deze zone loopt van de binnenteen tot de buitenteen van het leggerprofiel. Qua hoogte wordt deze zone begrensd door de binnenkruip en de buitenkruin.

Deze zone vormt het hart van de waterkering; hier gelden de strengste regels voor bijvoorbeeld graven, bouwen of andere werkzaamheden / activiteiten. Daarvoor wordt

verwezen naar de keur en de bijbehorende algemene en beleidsregels. Vanaf 1 januari 2024 gelden hier de regels van de waterschapsverordening onder de Omgevingswet.

4.2: Beperkingengebied beschermingszone

Deze zone is voornamelijk van belang voor de stabiliteit van de waterkering. Voorkomen moet worden dat activiteiten leiden tot het 'achteruitgaan' of afschuiven van de waterkering.

Onder de Omgevingswet kan een legger geen beschermingszone meer vastleggen of wijzigen. Die zones gaan als beperkingengebied deel uitmaken van de waterschapsverordening.

5.4 Onderhoudsplichtigen

In de legger worden de onderhoudsplichtigen van de regionale en overige keringen aangewezen als het regulier en buitengewoon onderhoud. Dit geldt ook voor de ondersteunende kunstwerken en afsluitmiddelen.

Regionale en overige waterkeringen:

1. Het gewoon onderhoud geschiedt door de eigenaar, tenzij in deze legger anders is bepaald;
2. Het buitengewoon onderhoud geschiedt door het waterschap, tenzij in deze legger anders is bepaald.

Ondersteunende kunstwerken:

1. Het gewoon en buitengewoon onderhoud geschiedt door de onderhoudsplichtige van de waterkering;
2. De onderhoudsplichtige voor de instandhouding van het doorstroomprofiel en het kunstwerk is aangewezen in de legger oppervlaktewaterlichamen Waterschap De Dommel;

Afsluitmiddelen:

1. Het gewoon en buitengewoon onderhoud van afsluitmiddelen voor oppervlaktewaterlichamen gelegen in of nabij waterkeringen geschiedt door de onderhoudsplichtige van het ondersteunende kunstwerk.
2. Voor een oppervlaktewaterlichaam dat is gelegen in of bij een (regionale) kering, rust op de onderhoudsplichtige van dit ondersteunend kunstwerk.
3. De onderhoudsplicht van de waterkering bij het Van Abbemuseum evenals enkele bijbehorende hoogwaterbeschermingsmaatregelen komt ten laste van de gemeente Eindhoven.

6. Bergingsgebieden

6.1 Regionale waterberging

Een kerntaak van het waterschap is ervoor zorgen dat inwoners 'droge voeten' houden. Om wateroverlast tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau te brengen zijn o.a. gestuurde bergingsgebieden nodig. Naast de gestuurde bergingsgebieden zijn er van oudsher al gronden die van nature overstromen. Deze natuurlijke bergingsgebieden zijn voornamelijk gelegen in de beekdalen en vervullen tijdens hoogwaterperiodes een waterbergende functie. Deze gebieden zijn gebaseerd op een overstroming die eens in de 10 jaar voor komt (T=10). De gestuurde bergingsgebieden en natuurlijke waterberging vormen samen de regionale waterberging.

Een waterbergingsgebied moet op de legger worden opgenomen. Opname is nodig omdat hierdoor duidelijk de geografische ligging en omvang wordt bepaald waarop de keur van toepassing is. Tevens is dit nodig voor het gebruik van de duldplicht van artikel 5.26 Waterwet. De besluitvorming op grond van de Wet ruimtelijke ordening (om tot de bestemming van een waterbergingsgebied te komen) biedt namelijk onvoldoende zekerheid voor het kunnen vaststellen van de (exacte) grenzen van het waterbergingsgebied. En dus ook op het vaststellen van het gebied waar de duldplicht geldt. Vanwege de specifieke inundatieregeling voor waterberging worden in de legger de gestuurde bergingsgebieden apart weergegeven. Bij ingebruikname van deze gebieden vindt bij inundatieschade toepassing van deze regeling plaats.

6.2 Begrenzing op basis van toetsing watersysteem

De begrenzing van de regionale waterberging is het resultaat van inzichten die voortvloeien uit toetsing van het watersysteem op basis van een nieuw klimaatscenario en nieuwe neerslagreeksen en is vastgelegd in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. De contouren zijn gebaseerd op een geüpdatet model van het beheergebied van Waterschap De Dommel, de nieuwe klimaatstatistiek van het KNMI en actuele hoogtegegevens van het maaiveld (AHN2, opgeschaald naar een 25m hoogtetgrid). Hierdoor kunnen verschillen en meer detail met de eerdere beekdalbegrenzing voorkomen. De frequentie van de inundaties neemt toe.

In de praktijk betekent dit geen achteruitgang van de situatie ter plekke, maar er wordt geen bescherming geboden tegen meer wateroverlast als gevolg van toenemende weersextremen. In het geval er door projecten van het waterschap elders een verslechtering in het beschermingsniveau zou plaatsvinden, moet dat gecompenseerd worden door de waterbeheerder.

6.3 Reserveringsgebieden waterberging

Er zijn ook gebieden, waarvan met de kennis van nu is te zeggen dat ze in de toekomst nodig (kunnen) zijn om het juiste beschermingsniveau te realiseren. Dit zijn de reserveringsgebieden waterberging 2050. Ook de reserveringsgebieden zijn ruimtelijk vastgelegd in de Interim omgevingsverordening en daarmee beschermd tegen mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen die een negatief effect hebben op de functie van waterberging.

Reserveringsgebieden waterberging 2050 zijn niet opgenomen in onze legger. In plaats daarvan wordt de begrenzing van reserveringsgebieden overgenomen uit de interim omgevingsverordening op de werkingsgebiedenkaart van de Waterschapsverordening. Dit om te voorkomen dat er (bouw)ontwikkelingen plaatsvinden die het waterbergend

vermogen van deze toekomstige overstromingsgebieden belemmeren of inperken. Hiermee wordt er invulling gegeven aan het handelingsperspectiefprincipe van “voldoende ruimte om pieken op te vangen.”

Bijlage:

Begrippen en termen uit legger, keur en Waterwet

1. Aangelande: de eigenaar, de beperkt gerechtigde en/of gebruiker van een aan een oppervlaktewaterlichaam grenzend perceel;
2. A- en B-wateren: oppervlaktewaterlichamen, geregistreerd in de legger als respectievelijk A- of B-water overeenkomstig artikel 5.1 van de wet;
3. Beschermingszone: aan een waterstaatswerk grenzende zone zoals vastgelegd in de legger, waarin ter bescherming van dat werk voorschriften en beperkingen kunnen gelden;
4. Bergingsgebied: een krachtens de Wet ruimtelijke ordening voor waterstaatkundige doeleinden bestemd gebied, niet zijnde een oppervlaktewaterlichaam of onderdeel daarvan, dat dient ter verruiming van de bergingscapaciteit van een of meer watersystemen en ook als bergingsgebied op de legger is opgenomen;
5. Buitengewoon onderhoud: het in stand houden van het waterstaatswerk overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie;
6. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of andere materialen die, hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt op of in de grond;
7. Coupure: een afsluitbare doorgang in een waterkering;
8. C-wateren: oppervlaktewaterlichamen waarbij gebruik is gemaakt van de vrijstelling van opname in de legger uit artikel 5.2 lid 5 Verordening;
9. Gewoon onderhoud: werkzaamheden die de functie van het waterstaatswerk in stand houden;
10. Insteek: het als zodanig in de legger aangegeven snijpunt van de lijn van talud en maaiveld, dan wel, bij afwezigheid van een legger, de lijn van een oppervlaktewaterlichaam waar talud en maaiveld elkaar snijden;
11. Kruin: de als zodanig in de legger aangegeven lijn van de bovenrand van een waterkering
12. Legger: legger als bedoeld in artikel 5.1 van de wet of in artikel 78, tweede lid, van de Waterschapswet;
13. Maaisel: begroeiing met enige aanhangende (bagger)specie, die vrijkomt bij het uitvoeren van onderhoud;
14. Maatgevend hoogwater: de bij de vastgestelde norm horende maatgevende waterstand van het buitenwater of regionale water;
15. Middenkruinlijn (MIK): de lijn in het midden van de kruin van de waterkering;
16. Norm: in de wet of verordening vastgelegde norm waaraan de waterkering moet voldoen;
17. Onderhoudsplicht: onderhoudsplichtigen worden aangewezen tot het verrichten van gewoon of buitengewoon onderhoud;
18. Onderhoudsplichtigen: degenen die in artikel 4 zijn aangewezen tot het verrichten van gewoon of buitengewoon onderhoud;
19. Ondersteunend kunstwerk: werken die van belang zijn voor de taakuitoefening van het waterschap, voor de waterkering of voor het functioneren van de waterhuishouding;
20. Oppervlaktewaterlichaam: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de bijbehorende bodem, oevers en, voor zover uitdrukkelijk aangewezen krachtens de wet, drogere oevergebieden, alsmede flora en fauna;

21. Overige kering: waterkering - niet zijnde een primaire, regionale of compartimenteringskering - die beveiliging biedt tegen wateroverlast en op de legger staat;
22. Profiel van vrije ruimte: de ruimte zoals vastgelegd in de legger ter weerszijden van, boven en onder een waterstaatswerk of een toekomstig waterstaatswerk die naar het oordeel van de beheerder nodig is voor toekomstige verbeteringen;
23. Regionale kering: een waterkering zoals aangegeven in de Verordening en in de legger als regionale waterkering, die beveiliging biedt tegen overstroming anders dan door buitenwater;
24. Specie: bij onderhoud van oppervlaktewaterlichamen vrijkomende grond inclusief daarin voorkomende stoffen;
25. Steunberm: lokale verhoging aan de binnen- of buitenzijde van een waterkering ten behoeve van de stabiliteit van die waterkering;
26. Talud: hellend oppervlak van oppervlaktewaterlichamen en waterkeringen;
27. Teen: de als zodanig in de legger aangegeven lijn van de onderrand van een waterkering;
28. Veekering: afrastering in de vorm van palen, met maximaal twee gladde of puntdraden, van maximaal 1,20 m hoog;
29. Vergunning: vergunning als bedoeld in artikel 1.1 van de wet;
30. Verordening: Interim Omgevingsverordening Noord Brabant;
31. Waterhuishoudkundige functie: de functie die de provincie en / of het waterschap aan het waterstaatswerk heeft toegekend;
32. Waterkering: kunstmatige hoogte, natuurlijke hoogte of gedeelte daarvan, of hoge gronden met ondersteunende kunstwerken, die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben en als dusdanig geregistreerd zijn in de legger;
33. Waterstaatswerk: oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend kunstwerk;
34. Waterstaatswerkzone: de contouren van een waterstaatswerk welke als zodanig in deze legger is opgenomen;
35. Watersysteem: samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grond-waterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken;
36. Werken: alle door menselijk toedoen ontstane of te maken constructies met toebehoren;
37. Wet: Waterwet (Omgevingswet)